روزنامه دیواری
پانزدهمین جشنواره بین‌المللی
نمایش عروسکی
تهران - مبارک

چهارشنبه - ۲۶ شهریورماه ۱۳۹۳

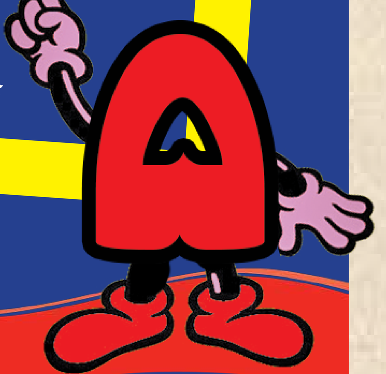

گفت‌وگو با حسین طاهری مدیرکل امور نمایشی کشور

رتبه ممتاز تئاتر عروسکی در آسیا

حسین طاهری، مدرک کارشناسی کارگردانی سینما و کارشناسی‌ارشد پژوهش هنر دارد و از دهه ۶۰ تاکنون در حوزه‌های فرهنگی و رسانه‌ای به‌عنوان مدیر و مشاور فعالیت کرده است. او هم‌اکنون مدیرکل امور نمایشی کشور است و همیشه در گفته‌هایش تاکید داشته که هدف او کمک به خانواده تئاتر ایران است. در حاشیه برگزاری جشنواره مبارک تهران با او گفت‌وگوی کوتاه انجام دادیم.

جایگاه نمایش عروسکی در تئاتر امروز ایران کجاست؟

تئاتر عروسکی در ایران جایگاهی قابل‌قبول و ویژه دارد. این‌گونه نمایش چه از لحاظ محتوا و نمایشنامه ویژگی‌هایی دارد که خاص خود ایران است. همچنین نمایش عروسکی ایران رتبه بسیار خوبی در آسیا و جهان دارد، با این حال ما در جایگاه سیاستگذار و مدیریت فرهنگی برای رسیدن به ایده‌آل‌ها راهی طولانی در پیش داریم. باید تلاش کنیم خود را به تعالی برسانیم و کمک کنیم خانواده عروسکی رشد کند، مخصوصا نمایش عروسکی. تئاتر عروسکی تنها در تهران نباید باشد، بلکه باید در سایر استان‌ها هم شاهد روند رو به رشد نمایش عروسکی باشیم.

گفتید که نمایش عروسکی با ایده‌آل‌های شما فاصله دارد. این ایده‌آل‌ها چیست؟

ما می‌توانیم رتبه ممتاز تئاتر عروسکی در خاورمیانه و آسیا باشیم و رتبه ممتاز حضور و صادرات هنر در دنیا در اختیارمان باشد. ایده‌آل من این است که آموزش‌وپرورش که می‌تواند بخش مهمی از نقش پرورشی و آموزشی خود را از طریق نمایش عروسکی انجام دهد از این پتانسیل استفاده کند. عروسک می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین معلم‌های آموزش و پرورش باشد.

به‌عنوان مدیرکل امور نمایشی، مهم‌ترین ویژگی جشنواره امسال را در چه مسائلی می‌بینید؟

جشنواره امسال به سمت همان تعالی که قبلا گفتم در حرکت است. با حضور خانم برومند یک جریان خون جدید به آن تزریق شده است که این حضور برای مرکز هنرهای نمایشی و خانواده نمایش عروسکی مغتنم است. امیدوارم زحمتی را که ایشان کشیده در تداوم خانواده عروسکی داشته باشیم و در جشنواره‌های بعدی شاهد رشد قابل‌توجهی نسبت به این جشنواره باشیم.

در آخر سلام مرا به تمام خانواده تئاتر عروسکی برسانید.

یادداشت

ما و تئاتر عروسکی (۵)

ما و فضیلت تئاتر بومی

منوچهر اکبرلو مدرس دانشگاه، نویسنده و منتقد تئاتر

گفته‌اند هر اثری که در رابطه‌ای روراست و صمیمی بازتاب جغرافیای زیست هنرمند باشد، توانا خواهد بود و مرزهای جهانی را درنوردد.

این ادامه همان اصل فضیلت‌جویی است که اگر توانستیم به‌عنوان مثال، در محیط کوچک و روابط شخصی خویش عدالت را حاکم کنیم بعید نیست که بتوانیم همین عدالت را در گستره‌ای به مراتب بازتر برپا سازیم. به راستی اگر هنرمند تئاتر عروسکی از ایجاد نوعی عاطفه و ارتباط با پیرامون خود درمانده بماند چگونه می‌تواند همین احساس را در سطحی بزرگ‌تر تحکیم بخشد؟ به راستی که این امر محال می‌نماید.

نه فقط هنرمند بلکه هر فرد، شناخت جهان را باید با شناخت کوچک‌ترین واحد اجتماعی خود یعنی خانواده خویش آغاز کند و به ترتیب حرکتی طبیعی و آرام اما روبه‌رشد و همواره پیش بگیرد و این شناخت و بینش را به واحدهای بزرگ‌تر و گسترده‌تر تعمیم دهد. از خانواده بیرون بیاید، شهر و سرزمین خویش را بازشناسد و از جوشش این واحدها برخوردار شود.

با شناخت و دریافت فرهنگ و جغرافیایی که هنرمند در آن به دنیا آمده و رشد کرده و به کمال رسیده مقدمه‌ای می‌شود برای انعکاس اشکال زندگی در محیط‌های دور و ناشناخته. در عصر ما، با باب شدن شکل‌های عجیب‌وغریب هنری که از غرب می‌آید خواه‌ناخواه به تحقیر هنر بومی، پرداخته می‌شود، غافل از آنکه جهانی بودن یک اثر به نوع و کیفیت آمال و آرزوهایی است که در آن نقش بسته است.

اگر هنرمندی دورافتاده، صادقانه به انعکاس رنج‌های جغرافیای کوچک خویش همت کند از آنجا که درد مانند عشق و شادمانی از یک جنس‌اند، خود به خود آن هنرمند قبیله‌ای، هنرمندی جهانی شده است.

عناصر تمام پهنه زمین یگانه است و آنچه آدمی را برمی‌انگیزد تا بشورد، عشق بورزد، محبت و پایمردی و مقاومت کند و...، در تمام این پهنه یکی است، اما هنرمندی که اشکال بومی این شوریدگی‌ها و عواطف آدمی را

خودباوری برسیم و هنگامی که فرد، خود را باور کرد، توان ایستادن روی پای خود را نیز به دست خواهد آورد. تا تلاشش نتیجه دهد که همانا نخست ارتباط با تماشاگر اینجایی و در ادامه، مخاطب جهانی خواهد بود.

یادداشت

یادداشتی برای بچه‌های دیروز

نمایش عروسکی؛ شادترین گونه تجلی آرزوها

راضیه برومند

ما آدم بزرگ‌ها زمانی کودک بودیم و بازی می‌کردیم. حتی بدون داشتن بازیچه عینی به اشیا و اجسام پیرامون خویش تجسم می‌بخشیدیم و فارغ از دنیای کم‌شور و جذبه واقعی که قواعد جامعه و بزرگ‌ترها بر آن فرمان می‌راند، از زمان و مکان فاصله می‌گرفتیم و به جهان شکل تازه‌ای می‌دادیم، چه بناها که می‌ساختیم و ویران می‌کردیم و به سرزمین خواسته خود پناه می‌بردیم و در آن نظمی دلخواه به وجود می‌آوردیم.

اکنون بزرگ و چه‌بسا پیر شده‌ایم و بازی کودکانه برای ما ممنوع و به دور از قواعد جامعه است، اما ما

بچه‌ها و عروسک‌ها خسته نمی‌شوند

یادداشت

جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی فرصتی مغتنم

رحمت امینی
استاد دانشگاه

جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران یکی از مهم‌ترین جشنواره‌های تئاتر در میان جشنواره‌های کوچک و بزرگ کشورمان است. این جشنواره به دلایل گوناگون حائز اهمیت است که از جمله اهم این دلایل، پیشینه نمایش عروسکی در کشورمان است.

در اشعار شاعران صاحبنام کشور همچون خیام، حافظ، سعدی، عطار و... اشارات متعددی به مصداق‌های گوناگون عروسک از جمله لعبت شده است و نیز مدارک و اسناد معتبری از اجرای نمایشهای عروسکی سایه، نخی و معروف‌ترین شکل آن یعنی خیمه‌شب بازی به جای مانده است که علاقه هنرمندان و علاقه‌مندان به این هنر را نمایان می‌سازد.

علاقه ایرانیان به هنر نمایش و از جمله نمایش عروسکی، سبب شده است تا در طول بازه‌های گوناگون تاریخی، نقش نمایش و نمایش عروسکی در زندگی مردمان این سرزمین، موثر و پررنگ باشد.

از سوی دیگر، ایران مرکز تعامل فرهنگی و هنری سرزمین‌ها و تمدن‌های گوناگون بوده است که رهاورد آن در عرصه نمایش عروسکی، ترکیب و تلفیق شیوه‌های گوناگون نمایش عروسکی و ایجاد اشکال بدیع عروسک در ایران است در این مسیر، می‌توانیم رد پای کشورهای چین، شرق دور و ترکیه را به خوبی بازیابی کنیم.

از طرف دیگر، عروسک و نمایش عروسکی در گفتمان‌های دیگری مانند گفتمان سیاسی و اجتماعی کاربردی محسوس داشته است و در برهه‌ای مانند دوران قاجار نمایش عروسکی به‌مثابه ابزاری افشاگر به کار رفته و نمایانگر دسیسه‌های استعمارگران بوده است.

همچنین نیاز به سرگرمی در میان ایرانیان از گذشته تاکنون، نمایش عروسکی را در رده شیوه‌های متنوع سرگرم‌سازی قرار داده است.

نمایش عروسکی همچنین در برخی نمایش‌ها به‌مثابه ابزار آموزشی و تربیتی نیز نقش ایفا کرده است. کودکان با عروسک ارتباط بهتری برقرار می‌کنند و نصایح و پندها را بهتر می‌شنوند و به کار می‌بندند.

همچنین در صورتی که گروه‌های ایرانی نمایش‌هایی ارزشمند به لحاظ کیفیت اجرا کنند و خلاقیت و ابداع به نمایش درآورند، قطعا کارشناسان و گروه‌های خارجی، امکان دعوت آنها به دیگر نقاط جهان را فراهم آورده و از این طریق، هنرمندان نمایشهای عروسکی کشورمان نیز میتوانند با اجرای نمایش خود در فراسوی مرزها، امکان تعامل و تبادل تجربه را با مخاطبان غیرایرانی فراهم آورند.

امیدوارم جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی همواره روندی روبه رشد داشته باشد و هر سال گروه‌های قدرتمندی از کشورهای گوناگون جهان در این تلاش باشکوه حضور یابند و امکان حضور گروه‌های ایرانی را در سایر نقاط جهان بیش از پیش به وجود آورند.

چالش عجیب بین انسان و ماشین

رامین سیاردشتی پس از سال‌ها به جشنواره برگشته است تا متنی را به اجرا برساند که دلمشغولی او بوده است.

رامین سیاردشتی
نویسنده و کارگردان نمایش «تولد غم انگیز پسر آهنی»

«تولد غم‌انگیز پسر آهنی» براساس قصه پسر آهنی از مجموعه داستان پسر صدفی نوشته تیم برتون انتخاب شد. احساس می‌کردم خیلی به زندگی امروز ما که غرق در تکنولوژی است، نزدیک است. این داستان مثل خیلی دیگر از کارهای برتون، قصه موجودات عجیب‌الخلقه‌ای است که به خاطر خاص بودن‌شان جدی گرفته نمی‌شوند. چیز جالبی که در این قصه وجود دارد، چالش عجیب بین ماشین و انسان است که خیلی سرراست روایت می‌شود. نسیم دراماتورژ گروه تئاتر دون‌کیشوت متن را بازنویسی کرد و حدود دوماه‌ونیم مشغول تمرین بودیم. تنها جشنواره مبارکی که در آن شرکت کرده بودم دوره نهم بود. در آن دوره کاری را اجرا کردیم به نام «برج» و بعد هم آن کار را در تالار هنر اجرای عموم بردیم. بعد از آن سال خیلی مشتاق بودم باز هم کار عروسکی کنم، اما روی بازیگری معطوف شدم. در این سال‌ها خیلی با عروسکی‌ها در ارتباط نبودم و از چگونگی برگزاری دوره‌های قبلی بی‌خبرم. اما مشکلی که مشکل عمده جشنواره‌هاست و در این جشنواره هم با آن روبه‌رو شدیم، محدودیت زمانی بود. متن‌های پذیرفته شده را دیر اعلام کردند و این فشردگی تمرین‌ها روی کیفیت کار تاثیر می‌گذارد. خوشبختانه با گروه خوبی کار می‌کنم. عروسک‌گردان‌های این کار از حرفه‌ای‌های نمایش عروسکی هستند. از کاظم سیاحی، ندا جبرئیلی، پریسا گودرزی، پرستو آریاکیا، طناز جلوسی، هومن خدادوست، حمیده رسولی و بهزاد رستمی بابت همراهی‌شان ممنونم.

یادداشت دبیر جشنواره

یک شب بی‌نظیر

دیشب یک گردهمایی صمیمانه داشتیم، در یک مکان زیبا؛ کاخ موزه گلستان. همه بچه‌های نمایش عروسکی جمع بودند، بچه‌های تهران و شهرستان به‌اضافه مهمانان بین‌المللی جشنواره که از زیبایی مکان بسیار لذت بردند.

مراسم‌مان بسیار ساده و صمیمی برگزار شد، بدون اینکه کسی حوصله‌اش سر برود و خمیازه بکشد و بدون سخنرانی‌های بی‌خودی و برنامه‌های طولانی حوصله سربر. همه چیز بر طبق قاعده و نظم انجام شد.

دیشب نمایشگاه عکس و پوستر نمایش‌های عروسکی هم توسط آقای جبلی و با حضور آقای عزیز ساعتی و خانم میترا محاسنی افتتاح شد. واقعا نمایشگاه زیبایی است و به همه توصیه می‌کنم از آن بازدید کنند؛ نمایشگاهی پر از عکس‌های زیبا از لحظات ناب نمایش عروسکی. با دیدن این نمایشگاه پی می‌بریم که ما در سالیان گذشته چقدر کار نمایش عروسکی کرده‌ایم و چقدر کارهای درخشانی در تئاتر ما اجرا شده و تمام آن لحظه‌های زیبا در این عکس‌ها ثبت شده‌اند.

پوسترهای نمایشگاه هم فوق‌العاده بودند؛ پوسترهایی از جشنواره‌های

راضیه برومند

داستان یک عروسک

قهرمان تنبل
سقاباشی

سقاباشی کسی است که در دوره‌های قدیم، در محلات برای مردم آب می‌آورده، زیرا در آن زمان لوله‌کشی آب به‌صورت امروزی نبوده است. اما در خیمه شب بازی سقا کار دیگری انجام می‌دهد: در هنگام مراسم و جشن‌ها با ورود سلطان سلیم، بعد از اینکه

گزارش یک جشن

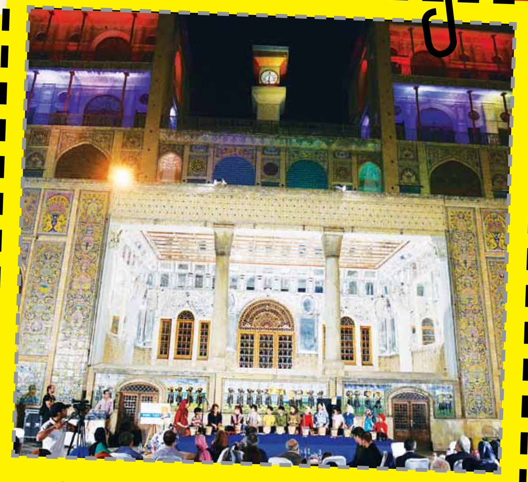

دیشب کاخ موزه گلستان میزبان جشن «مبارک» بود. مرضیه برومند هم هر بار که روی سن می‌آمد، راه به راه از خانم ثقه‌الاسلامی به خاطر این میزبانی تشکر می‌کرد. امیرحسین صدیق هم مجری برنامه بود.

دورهمی عروسکی‌های مبارک

نه فالوده شیرازی، نه پشمک، نه شله‌زرد، نه چای توی کمرباریک، نه قاچ‌های هندوانه و نه حتی سیخ جوجه‌کباب کنار بشقاب باقالی‌پلو با گوشت بهانه خوبی برای شادی کردن نبود. عروسکی‌ها دیشب از «باهم بودن» شاد بودند. چشم‌بادامی‌ها و موبلوندها باید شادی عروسکی‌ها را می‌دیدند تا از اهمیت «مبارک» برای ایرانی‌ها باخبر شوند. کارناوال افتتاحیه را یادتان هست؟ آن روز فاصله رسیدن لبخند، از ته دل تا روی لب‌ها، کمتر از فاصله کوچه شمشاد تا تئاتر شهر بود. باید بگوییم دیشب این فاصله کمتر هم شده بود. لبخندها همه به خنده تبدیل شده بودند و اخم از کسی نمی‌دیدی.

حاشیه روز چهارم

گزارش کارگاه / دیدگاه تماشاگران

تجربه‌های نو

دنیایی سرشار از رنگ و احساس

بین‌الملل

خوشحالیم که اینجاییم

این فستیوال اولین تجربه ی گروه آمریکایی خارج از ایالات متحده بوده. با وجود اینکه این گروه عروسک گردانی در تورهای مختلف عروسک گردانی حضور داشته و در فستیوال هایی در آمریکا شرکت داشته اما در جشنواره ی تهران مبارک به دلیل برخورد دوستانه مردم و همچنین امکانات حرفه ای که در اختیارشان قرار داده اند بسیار متعجب شده اند حتی یکی از کارگردان‌های گروه می گوید که در آمریکا هیچگاه چنین امکاناتی مانند هتل یا غذای عالی و همچنین امکانات نمایشی با این کیفیت در اختیارشان نبوده است. با درو دابر کارگردان نمایش آوا/آدا گپی زده‌ایم.

روز پنجم در یک نگاه

کوتاه از نمایش‌های امروز

صحنه‌ای

کوشی و موشی
آهنگساز، نویسنده و کارگردان: علی برنون

سولوی دماغ
نویسنده: گروهی
کارگردان: آن کاترین کلت

سولوی دماغ داستان انسان است. شوخ‌طبعانه ما را به خلق دنیای خیالی‌مان دعوت می‌کند. نمایشی دگردیسانه و شاعرانه که جهان را وارونه می‌کند. این نمایش سرشار از تغییر و دگرگونی است و تخیلش هیچ حد و مرزی ندارد. نمایشی موزیکال و دلپذیر از زندگی.

فضای باز

دار و ندارمو ببین
کارگردان: عرفان خطیب‌زاده نویسنده: علی اصغر خطیب‌زاده

عروسک آذری
نویسنده و کارگردان: محمد یوسفی‌زاده

نمایش‌های صحنه‌ای

حس آفرینش

مرتضی سعیدیان

تکنیک‌های کوچک و جالب

علی برنون

نمایش‌های فضای باز

قدمت عروسک

مهدی صالحیار

فرصت خالق بودن

مرتضی اسدی‌مرام

نشریه روزانه پانزدهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران – مبارک

سردبیر: افشین صادقی زاده دبیر تحریریه: الهه حاجی زاده

خبرنگاران: علی رضا کیانی، سوگند نیازمند، پویان فراستی، امیرحسین حسینی، کسری دشتی

مدیر هنری: محمد هاشمی

عکس: رضا معطریان، نازنین محمودی، عبدالرضا نیکو

وب سایت: مژگان طیار

http://www.tehranmobarak.com/fest/bulletin